

COVID-19 TECRÜBELERİ:

Pekin, Seul, Roma Büyükelçilerimizle
Güncel Gelişmelerin Değerlendirilmesi

30 Mart 2020

COVID-19 TECRÜBELERİ:

**Pekin, Seul, Roma Büyükelçilerimizle
Güncel Gelişmelerin Değerlendirilmesi**

30 Mart 2020
Zoom Online Konferans Sistemi

Moderatör

- Sn. Nail Olpak, DEİK Başkanı

Panelistler

- Sn. Emin Önen, T.C. Pekin Büyükelçisi
- Sn. Ersin Erçin, T.C. Seul Büyükelçisi
- Sn. Murat Salim Esenli, T.C. Roma Büyükelçisi

**Kayıt Yapan Toplam
Katılımcı Sayısı: 362**

TOPLANTI NOTU

DEİK Başkanı Nail Olpak'ın moderatörlüğünde, T.C. Pekin Büyükelçisi Emin Önen, T.C. Seul Büyükelçisi Ersin Erçin ve T.C. Roma Büyükelçisi Murat Salim Esenli'nin katılımlarıyla "Covid-19 Tecrübeleri: Pekin, Seul, Roma Büyükelçilerimiz ile Güncel Gelişmelerin Değerlendirilmesi" online semineri 30 Mart 2020 tarihinde 362 kayıtlı katılımcıyla gerçekleşti.

NAİL OLPAK
DEİK Başkanı

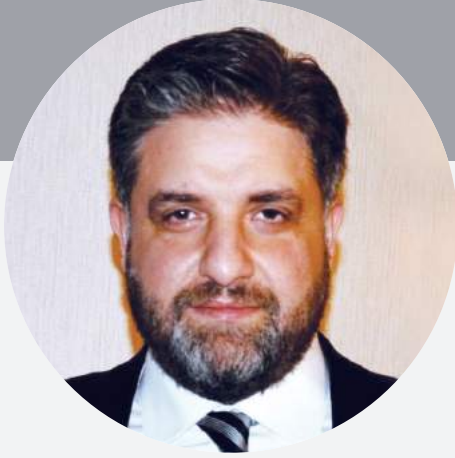
Tüm dünya olarak ilk defa test ettiğimiz bir süreci yaşıyoruz, bu süreçte hedefimiz tedbirlere bağlı kalarak “önce insan sağlığı”, ancak bizler iş dünyası temsilcileri olarak işletmelerin sağlığının da korunmasının ve bu sürecin en az hasarla atlatılmasının hayati önemde olduğunu düşünüyoruz. İşletmelerimizin faaliyetlerinin sürdürülmesine optimal bazda gayret edeceğiz.

Amacımız süreci Türkiye’ye kıyasla önden yaşayan üç ülkenin salgını nasıl yönettiklerine yönelik tecrübe paylaşımını gerçekleştirmek, bu paylaşımın alınacak tedbirler açısından ülkemiz adına yol gösterici olduğunu düşünüyorum. Bu noktada iş dünyasına yönelik alınan tedbirlerin paylaşılmasını da çok önemli buluyorum.

Biz kurum olarak da bu süreçte birçok önlem aldık, çalışanlarımızı evden çalışma sistemine geçirdik. 146 İş Konseyimiz toplantılarını online sistem yoluyla düzenliyor. Büyükelçilerimiz ve Ticaret Müşavirlerimizin katılımlarıyla gerçekleştirmeye gayret ettiğimiz bu toplantılar neticesinde değerlendirmeler yapıyoruz; iş dünyasının bu süreçteki sorun ve önerilerini ilgili mercilere ileterek sorunların giderilmesi yolunda bir veri tabanı oluşturarak çalışmalarımızı yürütüyoruz.

Bu sürecin hepimizin hayatı açısından bir milat olacağını düşünüyorum. Çalışma, aile, yatırım gibi birçok alışkanlığımız Covid-19 öncesi ve sonrası olarak farklılaşacak.

Hükümetimiz iş dünyasına yönelik olarak bu süreçte vergi ötelemesi ve finans sektöründeki desteklerin yanı sıra çek-senet konusunda yeni bir düzenleme getirdi. Yeni düzenlemenin iş dünyasından gelen doğru çözüm taleplerinin doğru sonuçlara ulaştığına yönelik bir örnek oluşturduğuna inanıyorum.

EMİN ÖNEN
T.C. Pekin Büyükelçisi

GENEL DEĞERLENDİRME

Çin'i doğru anlamak ve yansıtmak gerekli, Çin'i bir "ülke" olarak değil bir "kıta" olarak anlamak gerekli. Çin'de salgının başladığı Hubei eyaleti 60 milyon nüfusa ve 600 milyar dolar değerinde ekonomik büyüklüğe sahip, G20 ülkelerinden sonra 21. ülke sayılabilecek büyüklükte ve Çin ekonomisinin %4'ünü temsil ediyor.

Tüm dünyanın bu süreçte aynı safta olduğunu ve çözümlerin de küresel olması gerektiğini düşünüyorum. Türkiye tedbirleri zamanında aldı, Türk vatandaşlarının alınan tedbirlere riayet etmeleri hayati önem taşıyor.

SÜREÇ HAKKINDA

Çin Hükümeti tarafından Hubei eyaletinin başkenti Wuhan'da ortaya çıkan bu virüsün ciddiyetinin ilk etapta anlaşılamadığı ve doğru yönetilemediğini düşünüyorum. Ancak konunun ciddiyeti anlaşıldığı andan itibaren Çin Hükümeti tarafından çok ciddi tedbirlere başvuruldu.

Bu süreçte Dünya Sağlık Örgütü'nün virüsün seyahat ve ticarete engel teşkil etmeyeceği yönündeki açıklamalarını da hata olarak değerlendiriyorum. Ayrıca Dünya Sağlık Örgütü'nün 14 Ocak tarihinde yaptığı "virüsün insandan insana bulaşmadığı" yönündeki muğlak açıklamanın da DSÖ'nün bu süreci iyi yönetemediğinin bir göstergesi olduğunu düşünüyorum. Sürecin başlangıcının Çin Yeni Yılı'na denk gelmesi ve bu dönemde 500 milyon kişinin seyahat etmesi de salgının yayılması açısından saatli bomba etkisi yarattı. Çin'de bu süreçte Başbakan'a bağlı bir komisyon oluşturuldu ve bu komisyon salgının sağlık, ekonomi gibi yönlerinin değerlendirilmesinde etkili oldu.

ÇİN EKONOMİSİNE DAİR

Çin’de Ocak ve Şubat aylarında üretim durma noktasına geldi ve kredi derecelendirme kuruluşlarının 2020 yılının ilk çeyreği için Çin ekonomisine yönelik %-4-%10 aralığında bir öngörüler mevcut.

Çin’in ihracatı 2020 yılının Ocak ve Şubat ayında bir önceki yıla göre %17.2 oranında ve ithalatı ise %4.2 oranında azaldı. Bu süreçte Çin’de ekonomik olarak %11 oranında bir küçülme gerçekleşti, Çin’in ilk çeyrekte yaşadığı durumu Avrupa ve Amerika başta olmak üzere diğer ülkeler ikinci çeyrekte yaşayacak. 2020 yılının ilk 6 ayında Çin ve tüm ülkelerin toparlanma ve planlama sürecini geçireceğini; ikinci 6 ayda yaraları sarma dönemine geçileceğini tahmin ediyorum.

Çin üretimde %80-90 kapasiteyle çalışmaya başladı. Ancak ülke eski üretim gücüne kavuşurken Avrupa ve Amerika kaynaklı sipariş iptalleri nedeniyle firmalar müşteri bulamamaya başladı ve Çin’de KOBİ ve hatta bazı büyük ölçekli firmalar iflasla karşı karşıya durumdalar.

Türkiye olarak bu durumun çok iyi yönetilmesi ve bu süreçte oluşabilecek fırsatların iyi değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Geçtiğimiz yılda Türkiye’nin Çin’e tarım ürünleri ihracatında 100 milyon ABD Doları artış gerçekleşti, bu sektörün önemli fırsatlar barındırabileceğine inanıyorum.

Ülkede hizmet sektörü bu süreçte 300 milyar dolarının üzerinde zarar gördü. Otomotiv sektörü son 21 ayda her ay küçülerek son süreçte sektördeki küçülme %80 seviyesine ulaştı. Bu azalma neticesinde Şubat ayında Çin’de 310.000 adet araç satışı gerçekleşti. Türkiye’de 2019 yılının Şubat ayında hafif ticari ve sedan

Çin’i doğru anlamak ve yansıtmak gerekli, Çin’i bir “ülke” olarak değil bir “kita” olarak anlamak gerekli.

otomobil satışları bir önceki yıla göre %90 oranında artışla 47.000 adet olarak gerçekleşti. Bu örnek çerçevesinde Çin'i doğru anlamamız gerekli.

Bu kriz geçecek, Türk iş insanlarının Çin'e gitmesi ve irtibat kurması gerekli. Türk ve Çinli iş insanlarını online platformlar üzerinden iletişim kurmaya davet ediyorum.

ÇİN'İN ALMIŞ OLDUĞU EKONOMİK TEDBİRLER

Çin Merkez Bankası piyasaya 114 milyar dolar tutarında likidite sağladı.

Çin Merkez Bankası politika faizlerini iki kez düşürdü ve kredi faizlerinde %50 oranında sübvansiyon gerçekleştirdi.

İşletmelerin tüketimlerine bağlı olarak elektrik indirimi sağlandı.

Hükümet sosyal sigortalardan feragat ederek sadece Şubat ayında ülke çapındaki tüm şirketlere 17.7 milyar dolar tutarında muafiyet sağladı.

Ocak ayında işsizler için 900 milyon dolar tutarında bir işsizlik paketi açıklandı.

ÇİN'DE SON DURUM

Çin'e uçuş yasakları ve alınan sert tedbirler neticesinde gelen süreçte salgının merkezi Avrupa'ya kaydı ve son bir haftada Çin'de oluşan yeni vakalar yurtdışı kaynaklı olarak gerçekleşti.

TÜRKİYE-ÇİN EKONOMİK İLİŞKİLERİNE DAİR

Çin'i eyalet bazında değerlendirerek, eyaletlerde hangi sektörlerin yaygın olduğuna bakarak işbirliklerinin bu yönde geliştirilmesi gerekli.

Dünyada genel kabul gördüğü şekilde, Çin sadece üreten bir ülke değil, aynı zamanda tüketen bir toplum. Çin'in 2019 yılı ihracatı 2.6 trilyon dolar, ithalatı ise 2.2. trilyon dolar.

Çin 2018 yılının Kasım ayında ilk kez Çin İthalat Fuarı'nı düzenledi. T.C. Ticaret Bakanlığı'nın teşvikleri, DEİK/Türkiye-Çin İş Konseyi ve TİM'in çalışmalarına rağmen Türkiye'den katılım sınırlı sayıda gerçekleşti. Türkiye 2023 iktisadi hedeflerine Çin olmadan ulaşamaz. Yeter ki iş insanlarımız Çin'e gelsin.

Çin'de tekstil sektöründe orta ve uzun vadede çok başarılı olabiliriz. Çin'de A+ olarak nitelendirilen üst bir sınıf var. Bir de 400 milyon nüfusa sahip yıllık gideri 25.000 dolar olan bir orta sınıf mevcut ve bu kesimin ithal ürünlere karşı merakı var. Türk tekstil markaları Çin'de orta kesime hitap edebilir.

Tarım ürünlerinde çok ciddi avantajlarımız var, 2019 yılında bu sektördeki ihracatımızı 100 milyon dolar arttırdık, daha da arttırabiliriz.

Yazılım ve Ar-Ge konularında işbirlikleri yapabiliriz. Yazılım sektörü önemli, eğitim başta olmak üzere katkılarını bu süreçte görüyoruz. İnsanların online yoldan alışveriş ve dijitalleşmeye zaten yönelimleri vardı, bu süreç bu eğilimi daha da arttırdı.

Yatırımcıların belli dönemlerde Çin'de salgın olabileceği hususunu risk hanesinde değerlendirerek yatırım yapmaları ve riski fırsata çevirmeleri gerekiyor.

Nitelikli alanlardan biri de savunma sanayi. Türkiye olarak bu sektörde birçok yeniliğe imza atıyoruz. Bu süreçte Türkiye'de tıp alanında Ar-Ge'nin geliştirilmesi ve bu yönde ürünler üretilmesi önem taşıyor.

ERSİN ERÇİN
T.C. Seul Büyükelçisi

SÜREÇ HAKKINDA

Güney Kore, Çin ile coğrafi yakınlığı, yoğun ekonomik, sosyal ve turistik ilişkileri nedeniyle dünyada Covid-19 salgınından etkilenen 2. ülke olarak kayıtlara geçti. 20 Aralık 2019 tarihinde Wuhan’da belirlenen ilk vakanın ardından, 20 Ocak 2020 tarihinde Güney Kore’deki ilk vaka ortaya çıktı.

20 Ocak-18 Şubat tarihleri arasında 30’a yükselen hasta sayısı, 31. hasta olarak isimlendirilen hastanın Daegu şehrinde Shincheonji tarikat ayinlerine katılıp hastalığı binlerce kişiye bulaştırmasıyla hastalık Kore çapında yayıldı ve maalesef ölümler başladı.

Güney Kore’nin Salgınla Süreçte Uyguladığı Strateji: “Test Et, Tedavi Et, Takip Et”

Güney Kore 2003 yılındaki SARS, 2015 yılındaki MERS salgınlarından önemli dersler çıkardı ve bu süreçte salgının önlenmesi ve yayılmasına karşı kapsamlı ve şeffaf bir strateji uyguladı.

Güney Kore Cumhurbaşkanı Moon hastalığın ortaya çıkmasıyla birlikte 4 ilaç firmasına talimat vererek hızla test kiti üretmelerini istedi ve bu test kitlerinin Sağlık Bakanlığı tarafından onaylanmasının önündeki tüm bürokratik engelleri kaldırdı. Günde 20.000’i bulan ve toplamda 400.000’i geçen yaygın ve hızlı test uygulaması, salgınla mücadelenin kilit unsurunu oluşturdu. Güney Kore, nüfusuna oranla dünyada en çok test yapan ülke konumuna geldi.

Hastalık belirtisi olup olmadığı gözetilmeden herkese hastanede, kırmızı ışıktaki arabasından inmeden, yürürken, havalimanlarında ücretsiz olarak 96 sağlık merkezinde dakikalar içinde sonuç veren testler yapmaya başladılar.

Test sonucu pozitif çıkan kişiler hemen hastanelerde ücretsiz olarak tedavi altına alındı. Ölümcül olabilen bu hastalığın tedavi sürecine olumsuz etkilerini gidermek adına hastalara günlük psikolojik destek sağlandı.

Tespit edilen hastaların temas ettikleri kişiler, gittikleri yerler kapsamlı bir şekilde sorgulanarak bu kişilerin izole edilmesi sağlandı, gittikleri yerler kapatıldı veya dezenfekte edildi. Temas edilen kişilerden testleri pozitif çıkanlar hastaneye alındı, diğerleri zorunlu karantinaya alındı.

Sağlık Bakanlığı tarafından acil telefon hattı kurularak belirti gösteren kişilerin hastaneye gitmeden önce bu hattı aramaları istendi. Yetkililerin ilk müdahalesini evde yaptıkları kişinin diğer insanlarla etkileşimi bu yolla engellendi.

Sağlık Bakanlığı Güney Kore halkı ile tüm süreci son derece şeffaf bir şekilde günlük olarak paylaştı. Vakaların şehirlere, semtlere ve hatta mahallelere dağılımına kadar bilgi paylaşımı yapıldı. Virüse yakalanan kişilerin oturduğu semtler, bulundukları yerler, gittikleri restoranlar gibi detaylar sürekli olarak güncellenen haritalarla Güney Kore halkının cep telefonlarına düzenli olarak iletildi. Halkın bu yerlerden uzak durması için otokontrol mekanizması yaratıldı.

Anaokullarından üniversitelere tüm eğitim sistemi sürecin başından itibaren kapalı tutuldu. Halen de online eğitim sürdürülüyor.

Ülkedeki siyasi, sosyal, kültürel tüm toplantılar ve etkinlikler iptal edildi. Kiliseler başta olmak üzere ibadet yerlerinde toplu ibadet edilmemesi konusunda halka telkinlerde bulunuldu.

Şirketler personellerini esnek mesai ve dönüşümlü çalışma esasına göre düzenledi, Büyükşehirlikler de aynı uygulamayı takip ettiler. İşyerlerinde yönetici düzeyinde "Virüs Önleme ve Kontrol Görevlisi" atanarak çalışanların semptomlarının kontrol altına alınması, gerekirse hızla tedaviye yönlendirilmesi sağlandı.

Dışarda ve kalabalık alanlarda herkesin maske takması zorunlu hale getirildi. Toplu taşıma araçlarına el dezenfektanları ve maske kutuları konuldu, sosyal mesafenin korunması çağrıları yapıldı.

Bankaların, otellerin, resmi devlet dairelerinin girişinde herkesin ateşi ölçülmeye başlandı, ateşi 37.5 derecenin üzerinde tespit edilenlerin binalara alınmaması uygulamasına başlandı.

Ülkede alarm düzeyi önce sarıya, sonra kırmızıya yükseltildi. Hastalığın en fazla yayıldığı bölgeler afet bölgesi ilan edilerek bu bölgelere daha fazla tıbbi destek ve mali yardım sağlandı.

Salgın dünyada yayıldıkça Türkiye de dahil olmak üzere Avrupa ve Amerika'dan gelen herkese kapıda test ve 14 günlük karantina uygulamasına başladı. Uymayanlara 8.000 dolara kadar ceza ve yabancılara ülkelerine gönderilme uygulaması gerçekleştirilmeye başlandı. Ülkeye gelen her yabancıya telefonlarına yüklenen ve kendi kendine teşhis sağlayan bir uygulama (self diagnosis) yüklenerek 14 gün boyunca takipleri sağlandı.

GÜNEY KORE'NİN ALMIŞ OLDUĞU EKONOMİK TEDBİRLER

Güney Kore 2019 yılını ABD'nin Çin'e uyguladığı ekonomik önlemler, Ticaret Savışları ve küresel ekonomik durgunluk gibi nedenlerle ekonomik anlamda zor geçirmişti.

Güney Kore Hükümeti salgının başından itibaren dar gelirlilerden başlayarak küçük ve orta ölçekli işletmeler başta olmak üzere büyük şirketler ve holdingleri de kapsayacak şekilde bir dizi tedbir aldı ve toplamı 100 milyar dolar olan 3 paket açıkladı.

Bu kapsamda, kısa süreli stok satışlarında (6 aylık yasaklama dahil), finans ve forex piyasalarında kriz yönetimine odaklandı.

Güney Kore Hükümeti turizm sektörüyle bağlantılı olarak sıkıntıya giren ulaşım, konaklama ve eğlence sektörlerine destek taahhüdünde bulundu. Bu sektörlerde işten çıkarmaları önlemek adına belli bir süre çalışanların maaşlarının %80'inin hükümet tarafından ödenmesi taahhüt edildi. Güney Kore'nin afet yönetimi fonlarının salgından etkilenen küçük işletmelere ve ihtiyaç sahiplerine dağıtılacağı açıklandı. Salgından etkilenen bölgelerdeki yerel yönetimlere 3.3 milyar dolar tutarında bir fon imkanı yaratıldı.

Güney Kore Merkez Bankası tarihinde ilk defa faiz oranlarını %1'in altına çekerek binde 75'e indirdi.

Kabine üyeleri ve kamu kurumlarının başındaki üst düzey bürokratlar önümüzdeki 4 ay süresince maaşlarının %30'unu salgınla mücadele için devlete iade etme kararlarını kamuoyuyla paylaştılar.

Çok düşük gelire sahip 4 kişilik ailelere ayda 1.000 dolar tutarında yardım sağlanmasına karar verildi.

GÜNEY KORE'DE SON DURUM

Güney Kore önceki salgınlardan önemli dersler çıkararak, dijital altyapısının da gücüyle 2 ay içerisinde ülkeyi kapatmadan, şehirleri karantina altına almadan, ticareti fazla baskı altına almadan sağlam bir stratejiyi kararlılıkla uygulayarak salgını kontrol altına almayı başardı. Böylece ekonomisi ihracata dayalı olan bir ülke olarak bu süreci en az zararla geçirdi.

TÜRKİYE-GÜNEY KORE EKONOMİK İLİŞKİLERİNE DAİR

Güney Kore bu salgın sürecini çok iyi yönetmesine rağmen iş çevrelerinin genel düşüncesi bu salgının SARS ve MERS salgınları dönemlerinde görülmeyen bir ekonomik krize yol açtığı yönünde. Kore iş dünyasının, salgının ekonomiye olumsuz etkilerinin küresel anlamda bu yıl ve önümüzdeki yıl görüleceği şeklinde karamsar beklentisi var.

Bu ekonomik krizin Türkiye-Güney Kore ilişkilerine kısa dönemde olumsuz etkileri oldu. Güney Kore Cumhurbaşkanı Moon Jae-in'in beraberindeki iş insanları heyetiyle 18-20 Mart tarihlerinde gerçekleştirilmesi planlanan Türkiye ziyaretinin salgın nedeniyle ertelenmesi sonucunda Türk ve Güney Koreli iş insanlarını bu süreçte bir araya getirme fırsatı şimdilik ertelenmiş oldu. Ben bu ziyaretin eylül-ekim ayında gerçekleşebileceği beklentisindeyim.

THY'nin 1 Mart itibariyle karşılıklı olarak seferlerini durdurması ve Kore ve Asiana Havayolları'nın sefer iptalleri neticesinde, haftada 21 olan sefer sayısının iptaliyle ticari ve insani bağlantı kesilmiş oldu.

Türkiye ile Güney Kore arasında Karma Ekonomik Komisyon (KEK) Toplantısı'nın uzun dönem sonrasında bu yıl Mart ayında gerçekleşmesi planlanıyordu. Bu toplantı da ertelendi.

Türkiye ile Güney Kore arasında şu anda aramızda sınırlı da olsa deniz ticareti ve haftada 2'ye indirilen kargo taşımacılığı devam ediyor.

Ülkelerimiz arasında gerçekleşen ticari yavaşlamanın geçici olduğunu düşünüyorum. Temmuz- Ağustos aylarından itibaren işlerin yeniden rayına oturacağını ümit ediyorum.

Türkiye'nin Güney Kore'den en önemli kazanımlarından biri, son yıllarda düşmekle birlikte, 300.000 civarında Güney Koreli turistin ülkemizi ziyaret etmesi yoluyla servis sektöründe gerçekleşmekteydi. Bu yıl da Güney Koreli turist sayısında patlama beklentisi içindeydik. Salgının yaygınlaşması nedeniyle her ülkeden olduğu gibi Güney Kore'den de çok ciddi rezervasyon iptalleri geldi.

Önümüzdeki yaz ve sonbahar aylarından itibaren gerek Güney Kore Cumhurbaşkanı ziyaretinin gerekse KEK Toplantısı'nın gerçekleşmesi halinde ülkelerimiz arasındaki ticaret ve yatırım ilişkilerinin kapsamlı bir şekilde masaya yatırılmasını temenni ediyorum.

Ülkelerimiz arasındaki ticaret ilişkilerinin Türkiye aleyhine ilerlemesinin bazı yapısal sebepleri var. Güney Kore'nin Türkiye'nin tarım ürünlerine yönelik kısıtlama ve tedbirleri var. 2012 yılında ülkelerimiz arasında imzalanan Serbest Ticaret Anlaşması'nın (STA) lehimize çalışmadığı tüm dünyanın bildiği bir gerçek. Buna eği-

linmesi lazım, revize edilmesi ya da kaldırılabilceğinin Güney Korelilere açıkça anlatılması lazım.

Güney Kore bölgede Çin'den sonra Türkiye'nin en önemli ikinci ekonomik partneri durumunda. Ancak yaklaşık 7.5 milyar dolarlık karşılıklı ticaretin yaklaşık 6 milyar dolarını Güney Kore'nin Türkiye'ye ihracatı oluşturuyor, büyük bir ticari açık söz konusu.

Salgın dünyanın ne kadar zayıf, çökmeye açık olduğunu ve uluslararası dayanışma ve işbirliğinin önemini gösterdi. Aylar içinde dünya ekonomisi felce uğradı. Gerek ekonomik gerekse sağlık sektöründe işbirliğine önem vermeliyiz. Güney Kore aşı ve ilaç sektöründe ileri noktada, Türkiye ile Güney Kore arasında Bilim Kurulları ve sağlık alanlarında işbirliğinin geliştirilmesi de ortak gündem içinde yer almalıdır.

1915 Çanakkale Köprüsü'nün yapımı 2 Güney Koreli şirket, Limak ve Yapı Merkezi'nin ortaklığıyla devam ediyor. Ticaret açığının kapanması yönünde çalışırken Güney Kore'den ülkemize gelecek yatırımlar konusuna da önem verilmesi gerekiyor. Kanal İstanbul gibi mega projelere Güney Koreli şirketlerin bireysel ya da konsorsiyum olarak ilgi gösterebileceğini düşünüyorum.

Güney Korelilerin Türkiye'de yatırım ortamının iyileştirilmesi konusunda bazı talepleri var, onları da dikkate almalıyız.

MURAT SALİM EŞENLİ
T.C. Roma Büyükelçisi

SÜREÇ HAKKINDA

İtalya bu sürecin başlangıcında Covid-19 ile mevsimsel gribin arasındaki farkı anlayamadı. Ayrıca Çin'in 2003 yılındaki SARS tecrübesi nedeniyle var olan tecrübe ve salgın refleksinin İtalya'da olmaması tedbirlerde geç kalınmasına neden oldu.

İtalya'nın tamamı 31 Ocak tarihinde OHAL kapsamına alındı. 8 Mart tarihinde Bakanlar Kurulu kararı ile salgının başlangıç noktası olarak gösterilen Lombardia Bölgesi'nde katı bir karantina uygulaması gerçekleştirilmesi planlanmaktaydı. Fakat bu bilginin 7 Mart tarihinde basına sızmasıyla Lombardia bölgesinde yaşayan ve ailesi İtalya'nın güneyinde bulunan birçok kişi çeşitli ulaşım araçlarıyla ülkenin güneyine akın etti. Bu nedenle İtalya'nın güney bölgesinde de maalesef virüsün yayılımı gerçekleşti.

Bugünkü (30 Mart 2020) rakamlarla İtalya'da vefat sayısı maalesef 11.000'e yaklaşmış durumda. Toplam vaka sayısı da 100.000'i aşacak gibi görünüyor.

İtalya'nın bu sürecinde demografik unsurları da göz önünde bulundurmak gerekli. İtalya'nın kuzeyi yaşlı nüfus ağırlıklı bir yapıya sahip.

İtalya Başbakanı Guiseppe Conte, bir yandan insan hakları ve bireysel hakları dengede tutmaya çalışırken bir yandan da salgına karşı muhtelif kısıtlamalar getirdi. Bu noktada İtalyan halkının bu tedbirleri ne derecede içselleştirdiği ve tedbirlere riayet ettiği de kritik bir konu.

Salgının ilk dönemlerinde biraz hafife alındığını söylemeliyim. Bugün İtalya'da herkes durumun ciddiyetine vakıf ve bu çerçevede hareket ediyor.

İTALYA'NIN ALMIŞ OLDUĞU EKONOMİK TEDBİRLER

30 maddelik çok kapsamlı bir program açıklandı. Öne çıkan maddeler;

Covid-19 salgınının en çok etkilediği bölgelerdeki firmalara ipotek ödemelerini 12 ay ara verebilmek ve bazı durumlarda vergi ve sosyal güvenlik katkı paylarının ödenmesinde gecikme talep etme imkanı sağlandı.

Hükümet 14 Mart tarihinde sendika ve ticaret kuruluşlarıyla işyerlerinde güvenlik protokolü imzaladı. Bu protokolde Covid-19 salgını özelinde işyerlerinde işçilerin sağlık ve güvenliklerine yönelik azami koruma sağlanması öngörüldü.

Hükümet İtalya'nın GSYH'sinin %1.4'lük kısmını aşamalı olarak kullanılmak üzere 25 milyar avro tutarında bir dizi acil önlem paketi açıkladı.

İtalyan sağlık sisteminin ve sivil korumanın güçlendirilmesi için 3.2 milyar avro'luk bütçe ayrıldı.

Serbest çalışan ve işine son verilmiş kişilere destek ile istihdamın korunmasına yönelik önlemler kapsamında 10.3 milyar avro tutarında bir paket açıklandı.

Vergi borcu ödemelerinin geciktirilmesi ve elektrik, su, doğalgaz faturalarının ertelenmesi dahil olmak üzere şirketleri desteklemek üzere 6.4 milyar avro tutarında bir paket açıklandı.

Hane halkı ve şirketler için İtalya'nın GSYH'sinin %20'si oranında ve 350 milyar avro tutarında bir paket öngörülüyor. Bu bağlamda, İtalya ekonomisinin %90'ını temsil eden KOBİ'lere yönelik tedbirler büyük önem taşıyor. Bu desteğin aşamalı olarak verilmesi, kredi arzının desteklenmesi, borç ödemelerinde moratoryuma gidilmesi, KOBİ'lere borçlarda devlet garantisi sağlanması, vadeli vergi faaliyetleri formatına finans ve finans dışı kuruluşlara teşvikler verilmesi, Devlet Kalkınma Bankası'na (CDP) bankaların orta ve büyük ölçekli şirketlere borç ve likidite desteği verebilmesinin sağlanması gibi konular bu paketin önemli alt başlıkları olarak öne çıkıyor.

İtalya'nın AB üyesi bir ülke olarak Avrupa Birliği'nden de bazı beklentileri var. Bu kapsamda Avrupa Birliği'ne Covid-19 bonusu çıkararak bu fonların desteklenmesi teklifinde bulundular. Ancak AB içerisinde bu fikre çok sıcak bakılmadı. Bu noktada Covid-19'dan İtalya kadar etkilenmeyen ülkelerin pozisyonları belirleyici oldu. Kuzey Avrupa ülkeleri kemer sıkma politikalarına daha sıcak baktıkları için, İtalya'nın bu fikrini benimsemediler ve Avrupa İstikrar Mekanizmalarına yönlendirdiler. Ancak Avrupa İstikrar Mekanizmaları'ndan para çekebilmek çok daha farklı şartlara dayalı ve maliyeti de daha yüksek. Nisan ayının ilk haftasında bir uzlaşmaya varılması öngörülüyor.

TÜRKİYE-İTALYA EKONOMİK İLİŞKİLERİNE DAİR

Türkiye-İtalya arasındaki ticaret hacmi 2018 yılında 20 milyar dolar olarak gerçekleşti. 2019 yılındaki küresel durağanlık ikili ticaret ilişkilerimizi de menfi yönde etkiledi ve 2019 yılını 18 milyar dolar ticaret hacmiyle kapattık. Ancak 2019 yılını kapatırken Türkiye olarak 2. Dünya Savaşı'ndan bu yana ilk kez İtalya'ya 800 milyon dolarlık ticaret fazlası verdik. Bunun, Türkiye ekonomisinin ne kadar geliştiğine yönelik önemli bir gösterge olduğunu düşünüyorum.

Ülkelerimizin ticari anlamda birbirlerine bağımlılığı var.

İtalyan şirketlerinin 2002 yılından bu yana Türkiye'de 5.3 milyar avro'luk yatırımları mevcut. Yavuz Sultan Selim Köprüsü, Orhangazi Köprüsü, Ankara'daki Sağlık Kampüsü gibi birçok mega projede İtalyanlar ile işbirliğimiz var. Bu ilişkilerin tekrar aynı noktaya geleceği konusu İtalya ekonomisinin ne zaman toparlanacağıyla ilişkili olacak.

Bu süreç Türkiye ile İtalya arasında turizm ilişkilerini de olumsuz yönde etkileyecek.

Bu süreçte resmi görüşmeler ve deneyim paylaşımları neticesinde İtalya ile halihazırda yakın olan ilişkilerimiz farklı bir boyut kazandı. Türkiye ve İtalya'nın sağlık sektöründe birlikte yapabileceği birçok işbirliği olduğunu düşünüyorum.

Türkiye'de şirketler önlemlerini alarak duruma hızlı adapte olabilmeliler; bir tekstil şirketinin maske üretimine başlayabilmesi, motor yapabilen bir şirketimizin süratle ventilatör üretimine başlayabilmesi önemli. Bu sürat ve adaptasyon Türkiye'nin bu

süreçten ne şekilde çıkacağını belirleyecek. Küresel anlamda bu sınamadan hangi ülke güçlü çıkarsa dünyadaki konumu da o oranda yükselmiş olacak.

Ülke olarak geleneksel kalıplardan biraz sıyrılmamız gerekiyor; askerlik eğitiminin tıp odaklı bir eğitim de olabilmesi lazım. Olağanüstü bir durumda askerlik yapmış olan kişilerin çağırılarak bu süreçlerde yardım edebilir konuma getirilmeleri lazım.

İTALYA-AB İLİŞKİLERİNE DAİR

İtalya'da AB'ye yönelik bir güvensizlik var. İtalya sadece bu süreçte değil, geçmişte göçle ilgili olarak da yalnız bırakıldığını düşünüyor.

G20 Toplantısı kapsamında Dünya Sağlık Örgütü Direktörü "Hepimiz aynı gemideyiz. Bu tek bir ülkenin başa çıkabileceği bir sınama değil. Herkesin bu mücadelede elini taşın altına koyması lazım" ifadelerine katılıyorum. Bu bilinçlenme dönemsel olarak konulara bireysel olarak bakabilen Kuzey Avrupa ülkelerinde müspete doğru evrilir.

